

(FDB1501 /L) ÁLTALÁNOS TÁRSADALOMFÖLDRAJZ I.:

Tantárgy leírás:

A társadalomföldrajz ismeretanyagát, s az egész Földön érvényes folyamatait, azok törvényszerűségeit tekinti át: demográfiai folyamatok és jelenségek a Földön, azok regionális különbségei és hatásai.

Tematika:

1. hét: A földrajz tárgya, tagolódása, a társadalmi földrajz fejlődése
2. hét: A népességföldrajz tárgya, feladatai
3. hét: Természet és társadalom
4. hét: Az emberiség eredete és elterjedése
5. hét: A világ népességének alakulása
6. hét: A Föld és az emberiség
7. hét: A Föld népességének területi eloszlása
8. hét: Az urbanizálódás történelmi folyamata
9. hét: A népesség struktúrája
10. hét: A népesség társadalmi-foglalkozási összetétele
11. hét: Humán erőforrás
12. hét: A népesség nyelvi, etnikai összetétele
13. hét: A népesség vallási összetétele
14. hét: A népesség mozgásai

Kötelező irodalom: Becsei József 2007: Népességföldrajz, Ipszilon Kft., Békéscsaba

Megszerzett ismeretek értékelése:

A tárgy kollokviummal zárul (szóbeli vizsga), A, B, C vizsga lehetőséggel.

A kollokvium előfeltétele az alapfogalmak ismerete, amelyek számonkérése szócédulák alapján történik.

(FDO1329 /L) A VILÁGGAZDASÁG FOLYAMATA ÉS MŰKÖDÉSI ZAVARAI:

Tantárgy leírás:

A világgazdaság centrum-periféria fejlődési elmélete alapján, valamint a globalizációs évszázad új kihívásaira adott sajátos válaszok segítségével vizsgálja a centrum országok, a félperifériák és a differenciálódó fejlődő régiók (harmadik és negyedik világ) sokoldalú kapcsolatrendszerét.

Valamint foglalkozik globális problémákkal, a természet és a társadalom kapcsolatrendszerének átfogó áttekintésével.

Tematika:

1. hét: A világgazdaság története
2. hét: A világgazdaság globalizációja
3. hét: Globalitás és Lokalitas
4. hét: Világmodellek
5. hét: Globális Problémák: Túlnépesedés
6. hét: G.P.: Észak-Dél dichotómia
7. hét: G.P.: Anyag és Energiaválság
8. hét: G.P.: Civilizációs ártalmak
9. hét: G.P.: Globális felmelegedés
10. hét: G.P.: Élelmezés
11. hét: G.P.: Elsivatagosodás
12. hét: G.P.: Hulladék gazdálkodás
13. hét: G.P.: Tengerek szennyezése

Kötelező irodalom: Tóth József: Általános társadalomföldrajz I.-II., Nordex Kft. – Dialóg Campus Kiadó, 2002

Megszerzett ismeretek értékelése:

A tárgy kollokviummal zárul (szóbeli vizsga), A, B, C vizsga lehetőséggel.

A kollokvium előfeltétele az alapfogalmak ismerete, amelyek számonkérése szócédulák alapján történik.

(FDO1331 /L) POLITIKAI FÖLDRAJZ ÉS SZOCIÁLGEÓGRÁFIA:

Tantárgy leírás:

A Politikai- és szociálgeográfia elméleti alapjaira építve az előadás témája a regionális politikai földrajz. Célja, hogy a hallgatók megismerjék az egyes európai nagyrégiók, valamint a többi kontinens politikai földrajzi viszonyait, problémáit, képesek legyenek értelmezni a világpolitikában és a világgazdaságban különböző szinteken végbemenő földrajzi folyamatokat.

Tematika:

1. hét: A szociálgeográfia elméleti alapjai (fogalma, tudomány-rendszertani helye, rokontudományai, tudománytörténete, főbb irányzatai, módszertani kérdései)
2. hét: A társadalmi alapfunkciók térbeli rendszere
3. hét: A politikai földrajz és a geopolitika definiálása, tudomány-rendszertani helye, rokontudományai, tudománytörténete
4. hét: Az állam politikai földrajzi vizsgálata
5. hét: A határok kérdése
6. hét: Az államok magterülete, a fővárosok
7. hét: A világpolitika (hegemón) ciklusai
8. hét: A globalizáció politikai földrajzi oldala, a transznacionális vállalatok szerepe
9. hét: A nemzetközi politikai szervezetek a globális világban
10. hét: A választási földrajz
11. hét: A választási földrajz rendszermodellje.
12. hét: A magyar parlamenti választások földrajzi jellemzői (1990-1998).
13. hét: Imperializmus, gyarmatosítás, dekolonizáció: Gyarmatbirodalmak létrejötte, felbomlása, utóélete.
14. hét: Nemzetközi kereskedelem. Gazdasági integráció. Globális kormányközi szervezetek. Regionális és szubregionális szervezetek. Land-locked ("szárazföldbe zárt") államok.

Kötelező irodalom: Bernek Ágnes (szerk.) (2002): A globális világpolitikai földrajza, Nemzeti Tankönyvkiadó

Megszerzett ismeretek értékelése:

A tárgy gyakorlati jeggyel zárul.

(FDO1327 L) ANTROPOGÉN ÉS TERMÉSZETI VESZÉLYEK:

Tantárgy leírás:

Az antropogén tájformálás folyamatainak rendszerezése: a beavatkozás típusa, a forma típusa és a beavatkozás jellege alapján.

Tematika:

1. Az antropogén tájformálás tudomány-rendszertani helye, kapcsolatai.
2. Az antropogén geomorfológia tárgya és rendszere
3. Az energiahordozók bányászatának tájformáló és geomorfológiai problémái
4. Az építőipari és egyéb nyersanyagok bányászatának tájformáló és geomorfológiai problémái
5. A települések és a tájatalakítás kapcsolata
6. A közlekedés és az ipar tájformáló és antropogén geomorfológiai sajátosságai
7. A szántóföldi művelés és a kertgazdálkodás tájformálása és geomorfológiai vonatkozásai
8. A legelő és gyepterületek tájformáló hatása és antropogén geomorfológiai problémái
9. Az erdőirtás táji és geomorfológiai hatásai
10. A vízgazdálkodás tájformáló és antropogén geomorfológiai vonatkozásai
11. A hadászat és a honvédelem táji és antropogén geomorfológiai emlékei
12. Egyéb antropogén geomorfológiai és táji problémák: turizmus, sport
13. Antropogén folyamatok táji és geomorfológiai hatásai szélsőséges természeti környezetekben
14. Az ember felszinformáló tevékenységének kvalitatív és kvantitatív értékelése

Kötelező irodalom:

- Borsy Z. szerk. 1993. Általános természetföldrajz. – Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. –p. 500-518. (A társadalom hatása a földfelszínre).
- Dávid L. – Szabó J. szerk. 2006. Fejezetek az antropogén geomorfológiából. – Debrecen: Kossuth Egyetemi Kiadó – 318 p

Megszerzett ismeretek értékelése:

A tárgy gyakorlati jeggyel zárul.

(FDO1444 /L), (BFD1118 L) A KÁRPÁT-MEDENCE RÉGIÓI:

Tantárgy leírás:

A tárgy célja, hogy a tágabb Kelet-közép-európai térség fejlődési modelljébe ágyazva a Kárpát-medence régióinak adottságaival, múltjával, jelenével és fejlődési lehetőségeivel megismertesse a hallgatókat.

Tematika:

1. hét: A régió fogalma, jellemzői, a régiókutatás dilemmái
2. hét: A Kárpát-medence természetföldrajzi régiói
3. hét: A Kárpát-medence mai régiói /MTA RKK/
4. hét: Beluszky Pál modernizációs régiói
5. hét: A Kárpát-medence társadalomföldrajzi-történeti régiói
6. hét: Budapest és szűkebb vidéke
7. hét: A Nagyalföld
8. hét: A Kisalföld
9. hét: A Dunántúl
10. hét: A Felföld (Felvidék)
11. hét: Északkelet-Magyarország (Kárpátalja)
12. hét: Temesköz (Bánság v. Bánát)
13. hét: Erdély
14. hét: Partium, Horvát-Szlavónország

Kötelező irodalom:

Horváth Gy. (szerk.) (2007-2008-2009): A Kárpát-medence régiói (szerk.: Horváth Gy.)

Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs

Beluszky P. (2001): A Nagy-Alföld történeti földrajza. Budapest-Pécs, 273 p.

Illés I. (2002): Közép és Délkelet Európa az ezredfordulón: Átalakulás, Integráció, Régiók
Dialóg

Campus Kiadó, Budapest-Pécs

Beluszky P. (2009): Magyarország történeti földrajza I-II. Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs

Kókai S. (2010): A Bánság történeti földrajza (1718-1918). Nyíregyháza, 421 p.

Megszerzett ismeretek értékelése:

A tárgy kollokviummal zárul (szóbeli vizsga), A, B, C vizsga lehetőséggel.

(FDO2001 /L) EURÓPA TERMÉSZET ÉS TÁRSADALOMFÖLDRAJZA:

Tantárgy leírás:

Az Európa földrajza c. stúdium foglalkozik Európa természet- és társadalomföldrajzi erőforrásainak és felhasználási lehetőségeinek feltárásával, s a gazdasági potenciál értékelésével.

Tematika:

1. hét: Európa világgazdasági szerepe és jelentősége
2. hét: Regionális gazdasági fejlettségi különbségek Európában
3. hét: Európa népessége
4. hét: Az Európai Unió kialakulása, intézményei, jövője
5. hét: Az Európai Unió energiagazdasága
6. hét: Európa ipara és iparvidékei
7. hét: Európa mezőgazdaságának ált. jellemzői
8. hét: Európa mezőgazdaságának termelési övezetei és körzetei
9. hét: A szolgáltatások szerepe és jelentősége Európában
10. hét: Közép-Európa társadalmi-gazdasági jellemzése
11. hét: Németország világgazdasági szerepe
12. hét: DK.-Európa társadalmi-gazdasági jellemzése
13. hét: Az európai mini államok
14. hét: A FÁK európai tagjainak társadalmi-gazdasági jellemzése
15. hét: A Balti országok társadalmi-gazdasági jellemzése

Kötelező irodalom:

- Gábris Gyula Regionális természetföldrajzi atlasz (Európa)
- Marosi Sándor (szerk.) Európa 1. kötet Gondolat kiadó Bp. 1975
Természetföldrajzi fejezetei
- Probáld Ferenc (e.t.c.) (2007) Európa földrajza. Egyetemi tankönyv,
Természetföldrajzi fejezetei

Megszerzett ismeretek értékelése:

A tárgy kollokviummal zárul (szóbeli vizsga), A, B, C vizsga lehetőséggel.

(FDB1706 / L) SZAKMAI GYAKORLAT:

Tantárgyleírás:

A földrajz alapszak Képzési és Kimeneti Követelménye (KKK) szerint a diploma megszerzésének feltétele a „6 hetes nyári szakmai gyakorlat”.

Megszerzett ismeretek értékelése:

Az adott gyakorlati naplóban, a hallgató által elvégzett munkák, feladatok ismertetése. Szakmai gyakorlat projekt és időbeli ütemterve. Az elsődleges és másodlagos források és az ezekből begyűjtött adatok megnevezése.

A gyakorlati napló határidőre való kitöltése és leadása az szakdolgozati konzulens tanárnak.

(FDB2521 /L) SZAKMAI GYAKORLAT I.:

Tantárgyleírás:

A szakmai gyakorlat célja, hogy a hallgatók a megszerzett ismereteket a gyakorlatban is alkalmazhassák.

Helyszínek:

A szakmai gyakorlat során a hallgatók részt vesznek az egyes területfejlesztésben érintett szereplők munkájában, a megszerzett elméleti ismereteket a gyakorlatban valós szituációkban alkalmazzák.

Megszerzett ismeretek értékelése:

Az adott gyakorlólhelyen végzett terepi munka jegyzőkönyvben rögzített, a mentor aláírásával igazolt bemutatása. A gyakorlat helyszíni értékelése és a jegyzőkönyv értékelése.

Ajánlott irodalom:

- Beluszky P.-Kovács Z.-Olessák D. (2001): A terület-és településfejlesztés kézikönyve. Ceba kiadó, Váckisújfalu, p.423.
- Pap N. (2007): A területfejlesztés földrajzi alapjai. Lomart Kiadó, Pécs, 184 p.
- Süli-Zakar I. (2010): A terület és településfejlesztés alapjai II. Dialog Campus, Budapest-Pécs, p.511.